

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota bij de beleidsreactie op de initiatiefnota van het lid Mutluer: *Jeugdstraf- en Herstelplan: Een offensief tegen jeugdcriminaliteit*

Datum
11 december 2023

Ons kenmerk
5076191

1. Aanleiding

Met bijgevoegde brief geeft u de Tweede Kamer een beleidsreactie op de Initiatiefnota van het lid Mutluer (PvdA): *Jeugdstraf- en Herstelplan: Een offensief tegen jeugdcriminaliteit*.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met aanbieding van bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

Het lid Mutluer (PvdA) heeft een initiatiefnota ingediend die ziet op twee kernpunten. Allereerst is dat de invoering van een Jeugdstraf- en Herstelplan. Daarnaast doet zij suggesties om het huidige systeem van jeugddetentie te verbeteren. Een eerste reactie is op 22 november jongstleden tijdens de staf van DGSenB met u besproken.

1) *Het Jeugdstraf- en Herstelplan*

Het voorgestelde Jeugdstraf- en Herstelplan is een integraal sanctiepakket, bestaande uit een combinatie van straf, begeleiding en herstel. Binnen dit plan zal gewerkt worden met meer intensieve (langdurige) taakstraffen, intensieve jeugdreclassering, worden herstelgesprekken gevoerd en worden gedetailleerde afspraken gemaakt die kunnen zien op scholing, alcoholgebruik, dagbesteding en hulpverlening. Een jeugdige dient actief te participeren. Het plan is dwingend, en zal niet permanent op het strafblad komen te staan.

Om dit plan te laten slagen somt initiatiefneemster de volgende besispunten op:

- Start, d.m.v. een pilot, met het Jeugdstraf- en Herstelplan
- Eenduidige aanpak van jeugdhulp in strafrechtelijk kader
- Herijking van de taakstraffen
- Benut het lokale netwerk: specialistisch jongerenwerker

De initiatiefnota laat een overkoepelende visie zien. Dat maakt dit een interessant plan, dat echter niet veel afwijkt van het huidige beleid.

De initiatiefnota is tot stand gekomen omdat het lid Mutluer vindt dat de huidige aanpak van de jonge aanwas binnen jeugdcriminaliteit tekortschiet.

In de brief geeft u aan de zorgen met het lid Mutluer te delen en ruimte te zien voor verbetering van het huidige stelsel, echter onderschrijft u niet de stelligheid waarmee zij dit probleem schetst. Het omschreven probleem ligt meer genuanceerd en vele elementen uit de nota zitten al in het huidige stelsel; ook wordt op veel punten al aan verbetering gewerkt.

2) *Verbeteren van het huidige systeem van jeugddetentie*

Naast de introductie van het Jeugdstraf-en Herstelplan doet het lid Mutluer ook voorstellen om het huidige systeem van jeugddetentie te verbeteren:

- Volle inzet op Kleinschalige Voorzieningen Justitiële Jeugd (KVJJ's) als jeugdigen wel een gevangenisstraf nodig hebben: een rechter moet beslissen over plaatsing jeugdige, plaatsing in een KVJJ dient hierbij het uitgangspunt te zijn. Rechter kan hier gemotiveerd van afwijken. Dit betekent dat er meer KVJJ's gebouwd moeten worden.
- Ontwikkelen van nachtdetentie als volwaardig alternatief.
- Meer aandacht voor opleiding 'gevangenispersoneel' (expliciet meer aandacht voor *social work* of andere pedagogische opleidingen).

In de brief geeft u aan de KVJJ's voor bepaalde jeugdige verdachten/daders als van toegevoegde waarde te zien. Het standaard plaatsen van een jongere in de KVJJ is echter een ingrijpende maatregel welke veiligheidsrisico's met zich mee brengt nu dit een laag beveiligde inrichting betreft. Daarnaast kan ook niet zonder meer gesteld worden dat het verblijf in een KVJJ effectiever is dan een verblijf in een Justitiële Jeugdinrichting (JJI). Dit wordt onderzocht door het WODC.

Op dit moment wordt in de wet wel de mogelijkheid geboden om nachtdetentie toe te passen, dit wordt in de praktijk echter zeer beperkt gedaan. We gaan met onze ketenpartners in gesprek om te onderzoeken waarom dit zo beperkt wordt toegepast en of er een meerwaarde wordt gezien tegen uitbreiding van nachtdetentie.

Initiatiefneemster stelt voor meer aandacht in de opleiding voor ethiek, psychologie, criminologie en recht. In een JJI werken groepsleiders (MBO-functie), pedagogisch medewerkers (HBO-functie) en senior pedagogisch medewerkers (HBO+-functie). Zij worden geregistreerd in erkende beroepsregisters voor jeugdprofessionals. De opleiding wordt hiermee dus al voldoende geborgd.

4. Toelichting

4.1 Juridische overwegingen

Jeugdstraf- en Herstelplan: op dit moment wordt niet geadviseerd het Jeugdstraf-en Herstelplan toe te voegen aan het sanctiepallet; hier zal eerst nader onderzoek voor nodig zijn.

Indien wordt besloten wel over te gaan tot invoering van dit plan, zal in het wetboek van strafvordering een extra sanctie moeten worden opgenomen. Dit vergt dus een wetswijziging. Het toevoegen van een extra sanctie aan het huidige sanctiepallet is een substantiële stelselwijziging.

Daarnaast vraagt initiatiefneemster, in dit plan, om samenwerking met diverse partijen zoals ouders, civiele hulpverlening en strafrechtelijke hulpverlening. Dit kan tot knelpunten leiden in de privacywetgeving.

4.2 Politieke context

In de procedurevergadering van de Vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid van 26 oktober 2023 is gesproken over de initiatiefnota van het lid Mutluer. De commissie heeft besloten u te verzoeken de Kamer een kabinetsreactie op de initiatiefnota te doen toekomen, te ontvangen tijdig voor 21 december 2023.

4.3 Financiële overwegingen

Onder punt 7.2 van de initiatiefnota heeft het Lid Mutluer inzichtelijk gemaakt wat de financiële consequenties zijn. Zij geeft aan dat enkel de pilot, extra inzet van jeugdreclasserders en de uitbreiding van KVJJ's zal leiden tot hogere uitvoeringskosten. De inschatting is dat dit hoger uitvalt dan zij hier heeft

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
11 december 2023

Ons kenmerk
5076191

gepresenteerd. Het opvolgen van haar plan zal grote financiële consequenties hebben, die zien op de volgende punten:

1. Implementatiekosten van de invoering van de pilot, het Jeugdstraf- en Herstelplan, en het later uitrollen in het land. Dit zal bij de ketenpartners tot hogere kosten leiden. Denk hierbij aan (ICT-)systeemwijzigingen, kosten voor opleiding en communicatie en extra capaciteit voor de uitvoering en monitoring en evaluatie van de pilot.
2. Er wordt een groter beroep gedaan op kinderrechters, nu deze de voortgang en afloop van het plan dienen te controleren. Er zullen dus structureel meer kinderrechters nodig zijn.
3. Ook krijgt de jeugdreclasseerder een grotere taak, nu elke taakstraf gepaard gaat met een intensieve begeleiding. Er zullen dus structureel meer jeugdreclasseerders nodig zijn.
4. Er wordt voorgesteld in elke gemeente een specialistisch jongerenwerker verplicht te stellen en deze zal uit de middelen van Preventie met Gezag opgeleid/gesubsidieerd dienen te worden.
5. Indien detentiestrafen standaard in een KVJJ moeten worden uitgevoerd, betekent dit dat er over het hele land meerdere locaties gebouwd dienen te worden en personeel hiervoor opgeleid moet worden.
6. Het invoeren en mogelijk maken van nachtdetentie zal tot hogere kosten leiden.
7. Als jeugdigen in een KVJJ geplaatst zullen worden, in plaats van in een JJI, zullen de kosten voor JJI's (personeel en gebouwen) afnemen.

4.5 Krachtenveld

De initiatiefnota en voorgestelde beleidsreactie is voorgelegd aan onze ketenpartners in het Coördinerend Beraad Jeugd. Hierin zijn het Openbaar Ministerie, de politie, Halt, de Raad van de kinderbescherming, de rechtspraak, de jeugdreclassering en de Dienst Justitiële Inrichtingen vertegenwoordigd.

Zij kunnen zich vinden in voorgestelde lijn.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Persoonsgegevens van ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
Aanpak
Criminaliteitsfenomenen

Datum
11 december 2023

Ons kenmerk
5076191